

ŠTUDIJNÝ ODBOR VEDY O ŠPORTE

Študijný odbor vychádza z definície športu na základe Európskej charty o športe (1992), ktorá šport chápe ako fenomén zahŕňajúci všetky formy pohybovej aktivity, ktorých cieľom je prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej činnosti preukázať zvýšenú telesnú zdatnosť, pohybovú výkonnosť, zvýšený funkčný a psychický rozvoj, uspokojovanie kultúrnych potrieb, formovanie sociálnych vzťahov, dosiahnutie športovej výkonnosti a výsledkov v súťažiach na rozličnej úrovni.

Identifikácia študijného odboru

Názov: **Vedy o športe**

Navrhovaný študijný odbor je integráciou súčasných štyroch študijných odborov (8.1.2 Šport, 8.1.3 Športová edukológia, 8.1.4 Športová humanistika, 8.1.5 Športová kinantropológia)

Stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa študijný odbor študuje a štandardná dĺžka štúdia v študijných programoch pre jednotlivé stupne štúdia

Študijný odbor Vedy o športe sa môže podľa sústavy študijných odborov študovať v:

- a) 1. stupni vysokoškolského štúdia (udeľovaný titul „bakalár“, v skratke „Bc.“) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 roky,
- b) 2. stupni vysokoškolského štúdia (udeľovaný titul „magister“, v skratke „Mgr.“) so štandardnou dĺžkou štúdia 2 roky (pre uchádzačov, ktorí skončili štúdiom 1. stupňa v inom, ale príbuznom študijnom odbore, možno navrhnúť študijný program s dĺžkou štúdia 3 roky),
- c) 3. stupni vysokoškolského štúdia (udeľovaný titul „philosophiae doctor“, v skratke „PhD.“) so štandardnou dĺžkou štúdia 3 alebo 4 roky (podľa § 54, ods. 2, písm. a) Zákona č. 131/2002 o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Zdôvodnenie potreby

Študijný odbor VEDY O ŠPORTE nadväzuje na tradíciu vysokoškolského vzdelávania v odboroch šport, športová kinantropológia, športová edukológia a športová humanistika, na vzdelávanie trénerov, inštruktorov, metodikov a ďalších odborníkov v oblasti športu. V súčasnej spoločenskej praxi sa prezentuje potreba ďalších špecializovaných odborníkov, ktorí popri športovom vzdelaní získajú primerané vedomosti a zručnosti z ďalších študijných odborov (najmä z oblasti humanitných, spoločenských, prírodných, zdravotníckych a technických vied).

Podobné študijné odbory v zahraničí

- Sportwissenschaften (Nemecko, Rakúsko)
- Kinantropologie (Česká republika)
- Sport Sciences (Anglicko, Fínsko, USA, Austrália, Kanada)
- Scienze motorie (Taliansko)
- Sciences du sport (Francúzsko)
- Human kineziológia (Maďarsko)

OBSAH ŠTUDIJNÉHO ODBORU VEDY O ŠPORTE

Cieľové uplatnenie absolventa

Absolventi študijného odboru sú spôsobilí vykonávať, podľa dosiahnutého stupňa vzdelania, profesiu:

1. stupeň (Bc.)

Absolvent sa uplatní ako odborník príslušnej špecializácie pre organizovanie a realizáciu športovej činnosti.

2. stupeň (Mgr.)

Absolvent sa uplatní ako odborník príslušnej špecializácie pre organizovanie a realizáciu športovej činnosti.

Absolvent sa uplatní ako vedúci a riadiaci odborník pri organizovaní, realizácii a vyhodnocovaní športového procesu podľa príslušnej špecializácie.

3. stupeň (PhD.)

Absolvent sa uplatní ako odborník so zameraním na aktívne získavanie vedeckých poznatkov, ich aplikácie, rozširovania a interpretácie v oblasti športovej praxe.

Univerzálny profil absolventa študijného odboru Vedy o športe

Vysokoškolsky graduovaný, teoreticky a prakticky všestranne pripravený odborník pre oblasť športu. Je schopný organizovať, riadiť a diagnostikovať športový proces diferencovane podľa veku, pohlavia, zdravotného stavu, druhu a úrovne športovej činnosti podľa získanej špecializácie. Absolvent má uplatnenie v širokom spektre športovej praxe vychádzajúcej zo spoločenských potrieb podľa katalógu pracovných činností s prevahou duševnej práce, ďalej podľa ustanovení Zákona o športe č. 440/2015 a ďalších súvisiacich právnych predpisov.

OBSAH PRE 1. STUPEŇ ŠTÚDIA

Vymedzenie odborného profilu absolventa 1. stupňa štúdia

Vysokoškolsky graduovaný odborník v oblasti športu vo vybranom študijnom programe s možnosťou praktického uplatnenia v organizovaní a realizácii telovýchovných a športových aktivít vo verejných, súkromných, samosprávnych a mimoškolských športových zariadeniach.

Absolvent 1. stupňa štúdia získava vzdelanie na úrovni 5. európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie v oblasti: vedomostí (rozsiahle, špecializované, faktické a teoretické vedomosti v študijnom odbore Vied o športe a uvedomovanie si ohraničenia týchto vedomostí), zručností (škála všestranných kognitívnych a praktických zručností požadovaná na rozvíjanie kreatívnych riešení abstraktných problémov), zodpovednosti a samostatnosti (schopnosť riadiť a dohliadať na vykonávanie činností v pracovnom alebo študijnom prostredí, ktorého zmenu nie je možné predvídať; schopnosť hodnotiť a rozvíjať svoju vlastnú výkonnosť a výkonnosť iných).

Vymedzenie jadra vedomostí 1. stupňa štúdia

Nosné témy jadra študijného odboru sú orientované na:

Sociálno-vedné aspekty:

- historických, sociálnych, právnych a ekonomických súvislostí športu.

Pedagogické a psychologické aspekty:

- psychologických a biologických súvislostí vývinu človeka,
- teórie a praxe výchovy a vzdelávania,
- organizácie a riadenia športu.

Predmetové aspekty:

- biologických, motorických, fyzikálnych a biomechanických súvislostí pohybovej činnosti v športe,
- štrukturálnych, vývinových, systémových, diagnostických, didaktických súvislostí pohybovej činnosti z hľadiska vplyvu na formovanie osobnosti človeka.

Uvedené aspekty musia byť súčasťou každého študijného programu, ktorý vychádza zo študijného odboru vedy o športe. Na priznanie titulu „bakalár“ (Bc.) musí byť kumulatívna hodnota kreditov aspoň 3/5 (60 %) celkového počtu ECTS kreditov, ktoré zodpovedajú príslušnému odboru.

Teoretické vedomosti absolventa 1. stupňa štúdia

- Pozná koncepciu biologického, motorického, mentálneho a sociálneho vývinu človeka,
- ovláda pedagogicko-psychologické základy výchovy a vzdelávania v športovej príprave,
- pozná organizačné štruktúry športu.

Praktické schopnosti a zručnosti absolventa 1. stupňa štúdia

- Vie samostatne organizovať, viesť a analyzovať športovú prípravu a športový proces,
- ovláda športové zručnosti,
- detailne ovláda štruktúru pohybových schopností a zručností vo vybranej športovej špecializácii,
- vie uplatniť vedomosti z oblasti riadenia športu.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventa 1. stupňa štúdia

- Získa návyky na kontinuálne vzdelávanie a rozširovanie teoretických vedomostí a praktických skúseností,
- vie efektívne verbálne a neverbálne komunikovať,
- ovláda základné diagnostické metódy v oblasti športu a jeho riadenia,

- dokáže komunikovať o problematike športu v cudzom jazyku.

Štátna skúška (1. stupeň štúdia)

- obhajoba záverečnej (bakalárskej) práce,
- skúška z oblasti teórie a didaktiky športu a predmetovej špecializácie.

Vymedzenie príbuzných študijných odborov pre 1. stupeň štúdia a rozdielov medzi nimi

Učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov, ako bakalársky študijný program telesná a športová výchova. Uvedený študijný program je zameraný prevažne na školskú telesnú a športovú výchovu. Odbory sú príbuzné svojou pedagogicko-psychologickou a sociálno-vednou základňou, odlišujú sa v špecifickom odbornom zameraní.

OBSAH PRE 2. STUPEŇ ŠTÚDIA

Vymedzenie odborného profilu absolventa 2.stupňa štúdia

Vysokoškolsky graduovaný odborník v oblasti športu vo vybranom študijnom programe s možnosťou uplatnenia v celej škále organizácie, riadenia a realizácie telovýchovných a športových aktivít. Je schopný pôsobiť ako lektor pri ďalšom vzdelávaní odborníkov v športe, pri tvorbe nových koncepcií, pri programovaní, riadení, diagnostikovaní a vyhodnocovaní športovej činnosti.

Absolvent 2. stupňa štúdia získava vzdelanie na úrovni 6. európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie v oblasti: vedomostí (široké vedomosti v študijnom odbore Vied o športe vrátane kritického chápania teórií a zásad), zručností (široké zručnosti dokazujúce ich ovládanie a zmysel pre inováciu požadované na riešenie štandardných komplexných a nepredvídateľných problémov v špecializovanej pracovnej oblasti alebo študijnej oblasti), zodpovednosti a samostatnosti (schopnosť riadiť komplexné technické alebo odborné činnosti alebo projekty, niest' zodpovednosť za rozhodovanie v nepredvídateľnom pracovnom alebo študijnom prostredí; prijať zodpovednosť za riadenie profesijného rozvoja jednotlivcov a skupín).

Vymedzenie jadra vedomostí 2. stupňa štúdia

Nosné témy jadra študijného odboru sú orientované na:

Sociálno-vedné aspekty:

- základných filozofických, kultúrnych a etických súvislostí existencie športu,
- historicko-spoločenských súvislostí edukácie v športe,
- olympizmu,
- sociálneho vývinu a socializácie človeka,
- legislatívnych, ekonomických a organizačných súvislostí riadenia športového hnutia, športu a životného prostredia.

Pedagogicko-psychologické aspekty:

- pedagogických a psychologických základov výchovy a vzdelávania v športe,
- teórie a praxe športovej prípravy.

Predmetové aspekty:

- antropológie pohybu a športu,
- biologického a motorického vývinu človeka, výberu talentov, periodizácie tréningových cyklov zaťaženia,
- didaktiky športu a špeciálnych didaktík,
- základov metodológie výskumu v športe.

Uvedené aspekty musia byť súčasťou každého študijného programu, ktorý vychádza zo študijného odboru vedy o športe. Na priznanie titulu Mgr. musí byť kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 1/2 (50 %) celkového počtu ECTS kreditov, ktoré zodpovedajú príslušnému odboru.

Teoretické vedomosti absolventa 2. stupňa štúdia

- Pozná filozofické, sociálne, historické, právne, etické, politické, ekonomické a ekologické súvislosti športu a problematiku olympizmu,
- pozná metodológiu vied o športe,
- ovláda pedagogické a psychologické aspekty športu,
- má vedomosti o biologicko-motorických základoch športu.

Praktické schopnosti a zručnosti absolventa 2. stupňa štúdia

- Vie riadiť edukačný proces v športe,

- má didaktické, perceptívne, výrazovo-komunikatívne a organizačné schopnosti,
- ovláda a vie v praxi aplikovať moderné postupy vedúce k optimalizácii rozvoja pohybových schopností a zručností z príslušnej špecializácie a z vybraných športov,
- má integrované schopnosti a zručnosti, zabezpečujúce organizovanie, realizáciu a vyhodnocovanie športových aktivít,
- dokáže v praxi uplatniť relevantné časti problematiky olympizmu,
- dokáže efektívne komunikovať o problematike športu v širšom spoločenskom kontexte,
- vie kreatívne formovať vlastnú riadiacu činnosť v edukačnom procese a implementovať nové poznatky do didaktického procesu v športe v celej škále jeho pôsobnosti,
- prejavuje schopnosti pre tímovú spoluprácu v oblasti športu,
- dokáže kreatívne a efektívne aplikovať poznatky z oblasti rozvoja pohybových schopností a zručností,
- dokáže uplatniť vedomosti z oblasti riadenia športu.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventa 2. stupňa štúdia

- Vie efektívne využívať inteligentné informačné a komunikačné technológie a najnovšie didaktické a diagnostické technológie na hodnotenie zaťaženia, pohybovej výkonnosti a regenerácie športovcov,
- dokáže riadiť relevantné procesy v oblasti športu, pohybovej aktivity ako prostriedku prevencie ochorení z nedostatku pohybu a zlepšenia kvality života populácie, zdravotne oslabených a v oblasti pohybovej gramotnosti detí a mládeže,
- je schopný prezentovať vedecký problém a ponúkať riešenia aj v cudzom jazyku.

Štátna skúška (2. stupeň)

- obhajoba záverečnej (diplomovej) práce,
- skúška z nosných predmetov študijného odboru a predmetovej špecializácie.

Vymedzenie príbuzných študijných odborov pre 2. stupeň štúdia a rozdielov medzi nimi

Učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov, ako magisterský študijný program telesná a športová výchova. Uvedený študijný program je zameraný prevažne na školskú telesnú a športovú výchovu. Odbory sú príbuzné svojou pedagogicko-psychologickou a sociálno-vednou základňou, odlišujú sa v špecifickom odbornom zameraní.

OBSAH PRE 3. STUPEŇ ŠTÚDIA

Vymedzenie odborného profilu absolventa 3. stupňa štúdia

Vysokoškolsky graduovaný odborník v oblasti športu s možnosťou uplatnenia v celej škále profesionálnych aktivít. Je schopný získavať nové poznatky aktívnym vedeckým výskumom pri uplatnení relevantnej paradigmy v oblasti vied o športe. Je schopný pôsobiť ako lektor pri ďalšom vzdelávaní odborníkov v športe, pri tvorbe nových koncepcií, pri programovaní, riadení, diagnostikovaní a vyhodnocovaní športovej činnosti s využitím relevantných metodologických nástrojov.

Absolvent 3. stupňa štúdia získava vzdelanie na úrovni 7. európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie v oblasti: vedomostí (úzko špecializované vedomosti, z ktorých niektoré sú poprednými poznatkami v danej oblasti práce alebo danom odbore štúdia, ako základ originálneho myslenia a/alebo výskumnej činnosti; schopnosť kriticky posudzovať otázky týkajúce sa vedomostí v danej oblasti, ako aj na hranici medzi jednotlivými oblasťami), zručností (špecializované zručnosti na riešenie problémov v oblasti výskumu a/alebo inovácií s cieľom prinášať nové vedomosti a postupy a integrovať vedomosti z rôznych oblastí, ako aj využiť metódy metaanalýzy), zodpovednosti a samostatnosti (schopnosť riadiť a pretvárať pracovné alebo študijné prostredie, ktoré je komplexné, nepredvídateľné a vyžaduje si nové strategické prístupy prijať zodpovednosť za prispievanie k odborným poznatkom a postupom a/alebo za hodnotenie strategickej výkonnosti tímov).

Vymedzenie jadra vedomostí 3. stupňa štúdia

Nosné témy jadra študijného odboru orientované na:

- filozofiu vedy,
- epistemológiu vedy,
- metodológiu vied o športe.

Predmetový kontext študijného odboru je orientovaný na:

- tvorivú výskumnú činnosť,
- tvorbu výstupov.

Uvedené témy jadra musia byť súčasťou každého študijného programu, ktorý vychádza zo študijného odboru vedy o športe. Na priznanie titulu PhD. musí byť kumulatívna hodnota kreditov študijného programu aspoň 1/2 (50 %) celkového počtu ECTS kreditov, ktoré zodpovedajú príslušnému odboru.

Teoretické vedomosti absolventa 3. stupňa štúdia

- Orientuje sa vo filozofických otázkach gnozeológie a v súčasných teóriách poznania,
- ovláda metodológiu vied o športe.

Praktické schopnosti a zručnosti absolventa 3. stupňa štúdia

- Dokáže operacionalizovať výskumné projekty,
- má zručnosti v oblasti tvorby vedeckých hypotéz a ich verifikácie a falzifikácie,
- ovláda metodologické nástroje a riešenia zvoleného vedeckého problému,
- dokáže komunikovať o odbornej problematike v cudzom jazyku,
- dokáže odovzdávať a šíriť nové poznatky v odbornej verejnosti.

Doplňujúce vedomosti, schopnosti a zručnosti absolventa 3. stupňa štúdia

- Vie efektívne využívať informačné a komunikačné technológie,
- ovláda najmodernejšie didaktické a diagnostické prostriedky v oblasti výskumu v športe.

Štátna skúška (3. stupeň)

- dizertačná skúška,
- obhajoba záverečnej (dizertačnej) práce.

Vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi

Vzhľadom na skutočnosť, že šport predstavuje zložitý spoločenský fenomén je nevyhnutné skúmať jeho existenciu a podstatu z hľadiska komplexu súvislostí a spoločenských funkcií.

Tieto súvislosti vytvárajú prieniky s relevantnými odbormi zo sústavy študijných odborov:

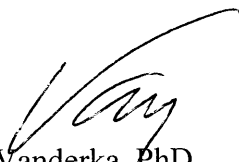
- zdravotníckych vied,
- humanitných vied,
- spoločenských vied,
- prírodných vied,
- učiteľstva a pedagogických vied,
- informatických vied, informačných a komunikačných technológií,
- technických vied,
- sociálnych, ekonomických a právnych vied,
- bezpečnostných služieb, obrany a vojenstva,

ktoré súvisia s jadrom odborového základu vedomostí a s obsahovým základom príslušných predmetových špecializácií Vied o športe.

Rozdiel je v tom, že uvedené odbory sa nedotýkajú priamo problematiky odboru šport, avšak spĺňajú požiadavky na interdisciplinárny prístup k výskumu v oblasti športu.

Ide napríklad o zdravotnícke, historické, spoločenské, sociálne, pedagogické, ekonomické, technické, informačné, právne, bezpečnostné a iné aspekty celospoločenského fenoménu šport, ktoré si vyžadujú špecializovaných odborníkov v oblasti výskumu a vzdelávania.

Vypracoval:

doc. Mgr. Marián Vanderka, PhD.
Fakulta telesnej výchovy a športu UK
Nábr. arm. gen. L. Svobodu č. 9
814 69 Bratislava

v spolupráci s pracovnou skupinou pre šport a Vedy o športe z Univerzity Komenského
v Bratislave, Fakulty telesnej výchovy a športu:

prof. PaedDr. Tomáš Kampmiller, PhD.
prof. MUDr. Dušan Hamar, CSc.
prof. PhDr. Josef Oborný, PhD.
Mgr. Milan Sedliak, PhD.
Mgr. Ľuboš Rupčík, PhD.
Mgr. František Seman, PhD.